

5. Лютий В., Петрович В. Соціальна робота з сім'ями: теорії, моделі, ефективні практики: колективна монографія. «Волинський національний університет імені Лесі Українки» Профілактика як соціальна послуга сім'ям, що перебувають у складних життєвих обставинах. Луцьк: Волиньполіграф, 2021. С. 233. URL:

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/37126/1/V_liutyi_V_Petrovich_SWF_2021.pdf

6. Мамчур І. канд. психол. наук, доцент. Старший викладач кафедри психології та соціальної роботи. Соціально-психологічний супровід дітей із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах. «Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка». 2023. С. 41. URL:

<https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/133/120>

7. Скрипник К., Тілікіна Н. к. пед. н., доцент. Соціальна робота з сім'ями, що опинилися у складних життєвих обставинах: бакалаврська кваліфікаційна робота. «Національний університет біоресурсів і природокористування України». Київ: 2025. С. 23. URL:

<https://dglb.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ce7dc062-057d-488b-8917-2964181e8cf5/content>

Олександр Галасун

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 231 Соціальна робота
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького
м. Черкаси*

Ірина Єнгаличева

*кандидат педагогічних наук, доцент
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького
м. Черкаси*

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ФАХІВЦЯ ІЗ СУПРОВОДУ ВETERANІВ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ГРОМАДИ

У тексті розкрито особливості формування професійної ідентичності фахівця із супроводу ветеранів/ветеранок у системі соціальної роботи громади. Визначено роль цієї професії в умовах війни як ключового елементу реалізації державної ветеранської політики та забезпечення ефективної реінтеграції. Охарактеризовано основні функції фахівця із супроводу ветеранів. Наголошено на значенні ветераноцентричного підходу, етичних принципів та міждисциплінарної

компетентності у професійній діяльності. Підкреслено важливість інституційної підтримки та безперервного професійного розвитку для становлення сталої професійної ідентичності.

Ключові слова: *соціальна робота, фахівець із супроводу ветеранів, професійна ідентичність, територіальна громада, реінтеграція.*

Війна в Україні суттєво загострила потребу у створенні ефективної системи підтримки ветеранів та ветеранок на державному рівні. В таких умовах громада виступає центром підтримки та соціальної реінтеграції, де поєднуються соціальні, медичні, психологічні, правові та економічні ресурси. За таких обставин запровадження посади фахівця із супроводу ветеранів/ветеранок є важливим у системі соціальної сфери та реалізації державної ветеранської політики [3; 6].

Актуальним та малодослідженим на сьогодні залишається питання діяльності фахівця із супроводу ветеранів/ветеранок. Окремі питання розкрито у наукових працях О. Балдинюк (2025), О. Матрос (2025), Р. Кримчак (2024), В. Арешонкової (2025) та ін. Запровадження нової професійної ролі потребує глибокого осмислення професійної ідентичності фахівця із супроводу ветеранів як складного соціально-професійного явища.

Питання професійної ідентичності досліджено у працях В. Тарнового (2024), К. Рибалочки (2024), Н. Гаврилюк (2020), Т. Клибанівської (2020), О. Савіцької (2025) та ін. У науковій літературі цей термін розглядається як сукупність цінностей, ролей, компетентностей і уявлень про власну професійну місію, що формується в процесі освіти, практики та професійної взаємодії [8]; сприйняття людиною себе у відповідній професії та її здатність критично оцінити свою професійну діяльність [7]. Для фахівця із супроводу ветеранів ця ідентичність формується на перетині соціальної роботи, ветеранської політики та міждисциплінарної допомоги.

Особливістю професійної ідентичності фахівця із супроводу ветеранів є ветераноцентричний підхід, який передбачає визнання ветерана активним суб'єктом прийняття рішень, а не пасивним отримувачем допомоги [5]. Такий підхід ґрунтується на повазі до військового досвіду, розумінні наслідків бойових дій для психосоціального функціонування особистості та орієнтації на відновлення життєвої автономії ветеранів і ветеранок.

У системі соціальної роботи громади фахівець із супроводу ветеранів виконує насамперед координаційну функцію та функцію інформаційного супроводу. Він забезпечує оцінку потреб ветерана, формування

індивідуального плану супроводу, залучення відповідних служб і контроль за безперервністю надання послуг [1, с. 8]. Це відрізняє дану професійну роль від традиційних моделей соціальної роботи, де акцент робиться переважно на наданні окремих видів допомоги.

Важливим компонентом професійної ідентичності є усвідомлення меж професійної відповідальності. Відповідно до професійного стандарту, фахівець із супроводу ветеранів не замінює психолога, лікаря чи юриста, але має володіти базовими знаннями в суміжних сферах для ефективної маршрутизації клієнта та міжвідомчої взаємодії [4]. Така міждисциплінарність формує новий тип професійної самосвідомості, орієнтований на командну роботу та партнерство.

Окреме значення у формуванні професійної ідентичності має ціннісний та етичний вимір діяльності. Робота з ветеранами часто пов'язана з травматичним досвідом, втратами, інвалідністю, кризами ідентичності та соціального статусу. Тому для фахівця із супроводу ветеранів критично важливими є принципи конфіденційності, недискримінації, поваги до гідності, а також етичної чутливості у взаємодії з клієнтами [2].

Професійна ідентичність фахівця із супроводу ветеранів формується також у інституційному контексті громади. Наявність чітко визначених функціональних обов'язків, включеність у структуру органів місцевого самоврядування, підтримка з боку керівництва та визнання ролі фахівця з боку інших суб'єктів соціальної роботи сприяють професійному самоствердженню та зниженню ризиків професійного вигорання.

Важливою умовою становлення сталої професійної ідентичності є безперервний професійний розвиток, зокрема система навчання, супервізії та обміну практичним досвідом. В умовах новизни посади саме професійні спільноти та методичний супровід можуть стати ключовими чинниками стандартизації практик і формування спільного професійного поля [8].

Отже, професійна ідентичність фахівця із супроводу ветеранів у системі соціальної роботи громади є багатовимірним і динамічним процесом, що поєднує ціннісні орієнтації соціальної роботи, міждисциплінарну компетентність та ветераноцентричний підхід. Її розвиток є необхідною передумовою ефективної підтримки ветеранів і ветеранок та посилення спроможності територіальних громад в умовах повоєнного відновлення України.

Список використаних джерел

1. Балдинюк О.Д., Матрос О.О. Підготовка фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб на базі центру ветеранського

розвитку. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова*. 2025. Випуск 103. С. 5-10.

2. Кримчак Л.Ю. Роль фахівця із соціальної роботи в процесі супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Випуск 72. С. 71-75.

3. Про соціальні послуги. *Закон України від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII*. URL: <https://surl.li/lbodxh> (дата звернення 18.12.2025).

4. Професійний стандарт «Фахівець із супроводу ветеранів та демобілізованих осіб». *Наказ Міністерства у справах ветеранів України від 31 грудня 2024 № 508*. URL: <https://surl.li/kkxdqu> (дата звернення 20.12.2025).

5. Семигіна Т. В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму. 2020. 275 с.

6. Стратегія ветеранської політики на період до 2030 року: схвалена Кабінетом Міністрів України від 29 листопада 2024 року. № 1209. URL: <https://surl.li/gmocdr> (дата звернення 20.12.2025).

7. Тарновий В. Поняття професійної ідентичності як психологічного феномену. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2024. Том 35 (74). № 6. С. 138-143.

8. Payne M. *Modern Social Work Theory*. Oxford : Oxford University Press, 2021. 600 p.

Степан Ганджа

здобувач третього рівня вищої освіти,
спеціальність 231 Соціальна робота,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль

СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ОДИНА ІЗ КЛЮЧОВИХ СКЛАДОВИХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПО

Анотація. У роботі розглянуто соціальну інтеграцію як багатовимірний процес, що охоплює адаптацію до нових умов життєдіяльності, відновлення та формування соціальних зв'язків, а також набуття можливостей для активної участі у громадському житті. Визначено, що соціальна інтеграція ВПО має розглядатися як базовий механізм відновлення їхнього соціального статусу та вагома складова соціального забезпечення, адже саме вона забезпечує включення